

Juryrapport
Dirk Jacob Veegensprijs 2022

Dr. L.B. (Lauren) Lauret
Regentenwerk. Vergaderen in de Staten-Generaal en de Tweede Kamer, 1750-1850
Universiteit Leiden – juni 2020

De Dirk Jacob Veegens Prijs is bestemd voor een oorspronkelijk onderzoek op het terrein van de sociale, politieke of economische geschiedenis. Voor de Veegens Prijs 2022 zijn door een aantal hoogleraren in den lande zes boeken voorgedragen. Die bewogen zich op zeer verschillende terreinen van de geschiedschrijving over Nederland en zijn bevolking vanaf het Karolingische tijdperk en de zeventiende eeuw, tot de eerste jaren na de Tweede Wereldoorlog. Opvallend is dat twee boeken konden worden aanbevolen die zich speciaal richtten op de historische omslag van de confederale Republiek der Zeven Provinciën naar het negentiende-eeuwse Koninkrijk, dat tevens eenheidsstaat werd. De jury heeft met vreugde vastgesteld dat al deze boeken hun nominatie meer dan waard waren en zich alle onderscheidden door grondig onderzoek, precisie in de beschrijving en analyse; in het algemeen ook door een hoge mate van leesbaarheid, ongeacht of de tekst in het Engels was geschreven dan wel in het Nederlands.

Het heeft de jury dus de nodige inspanning gekost om uit de ingediende werken het boek te selecteren dat het meest in aanmerking kwam voor de Dirk Jacob Veegens Prijs. Niettemin heeft zij met eenparigheid van stemmen haar keuze laten vallen op het proefschrift van Dr. Lauren Lauret, *Regentenwerk. Vergaderen in de Staten-Generaal en de Tweede Kamer, 1750-1850*. Daarmee is opnieuw een historische studie naar de Nederlandse parlementaire cultuur gehonoreerd met de Veegens Prijs, na de toekenning daarvan in 2020 aan Dr. Carla Hoetink, met haar studie naar de naoorlogse parlementaire conventies en omgangsvormen *Macht der gewoonte*.

Het belang van Laurets boek ligt vooral daarin dat zij een geslaagde poging onderneemt om de eigenschappen van de oude Republiek en die van het negentiende-eeuwse Koninkrijk met elkaar te vergelijken en te laten zien dat de continuïteit in omgangsvormen en uitingswijzen in belangrijke opzichten groter was dan doorgaans wordt aangenomen. Lauret doet dat door naar vermogen negentiende-eeuwse verschijnselen te verklaren vanuit het perspectief van het voorafgaande Ancien Régime. Haar boek herinnert in dit opzicht aan Arno Mayers beroemde *The Persistence of the Old Regime* uit 1981.

Lauret doet echter meer dan attenderen op verschijnselen van continuïteit. Zij laat zien dat de macht van de traditie geen onwillekeurig proces is, maar dat door spraakmakende politieke ambtsdragers doelbewust aan behoud en zo nodig aanpassing van oude tradities is gewerkt. Bijkomende kwaliteit van Laurets boek is dat de Staten-Generaal uit de eerste helft van de negentiende eeuw aanzienlijk meer tot hun recht komen dan tot voor kort gebruikelijk was. Daarbij gaat zij (zoals eerder al Niek van Sas in *De metamorfose van Nederland*) in tegen de gedachte dat eerst dankzij het optreden van Thorbecke het Nederlandse parlement reële politieke betekenis zou hebben verkregen.

Het boek is geschreven in een aantrekkelijke en heldere stijl en weet de aandacht gemakkelijk vast te houden. Lauret formuleert daarbij wel eens met een stelligheid die vragen oproept. Tegelijk maakt zij zich welbewust kwetsbaar voor zulke vragen en kritiek, wat de aantrekkingskracht van haar boek alleen maar versterkt.

Prof. dr. J.Th.J. (Joop) van den Berg, emeritus-hoogleraar parlementaire geschiedenis Universiteit Leiden, emeritus-hoogleraar parlementair stelsel Maastricht University, oud-lid Eerste Kamer

Prof. dr. J.C. (James) Kennedy, hoogleraar Nederlandse geschiedenis Universiteit Utrecht

Prof. dr. P. (Piet) de Rooij, emeritus-hoogleraar sociaal-economische en politieke geschiedenis, i.h.b. van de twintigste eeuw Universiteit van Amsterdam

De jury vergaderde in het Hodshon huis op 6 april 2022. De vergadering werd voorgezeten door Mr. drs. T.S.M. (Thérèse) van Schie, directeur KHMW. Tevens waren ter vergadering aanwezig Prof. dr. R.B. (Rudy) Andeweg, secretaris geestes- en maatschappijwetenschappen en Drs. S. (Saskia) van Manen, secretaris (notulen).